

Quick scan Middelweg 11 te Alphen aan den Rijn

Literatuurstudie en habitatscan Flora- en faunawet beschermde soorten

Opdrachtgever: Gemeente Alphen aan den Rijn
Contactpersoon: Dhr. G. van Poppel
Kenmerk: *****

Uitvoering: Adviesbureau E.C.O. Logisch
Kenmerk: ALNA1001
Status: Concept
Datum: 23-09-2010
Auteur: M.N. Jonker MSc
Controle: Ing. J. Koorevaar

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	3
2	Wettelijk kader	3
2.1	<i>Flora- en faunawet</i>	3
2.2	<i>Ecologische Hoofdstructuur</i>	5
2.3	<i>Overige wetgeving</i>	5
3	Bronnenonderzoek.....	6
3.1	<i>Vaatplanten</i>	6
3.2	<i>Zoogdieren</i>	7
3.3	<i>Broedvogels</i>	7
3.4	<i>Reptielen</i>	8
3.5	<i>Amfibieën</i>	8
3.6	<i>Vissen</i>	9
3.7	<i>Dagvlinders</i>	9
3.8	<i>Libellen</i>	9
3.9	<i>Overige soorten</i>	9
4	Habitatscan	10
4.1	<i>Watergangen en -partijen</i>	10
4.2	<i>Bomen en hogere begroeiing</i>	10
4.3	<i>Bebouwing</i>	10
5	Verwachte soorten	11
5.1	<i>Vaatplanten</i>	11
5.2	<i>Zoogdieren</i>	11
5.3	<i>Broedvogels</i>	12
5.4	<i>Reptielen</i>	13
5.5	<i>Amfibieën</i>	13
5.6	<i>Vissen</i>	13
5.7	<i>Dagvlinders</i>	13
5.8	<i>Libellen</i>	13
5.9	<i>Overige soorten</i>	13
6	Toetsing ingreep	14
6.1	<i>Geplande ingreep</i>	14
6.2	<i>Verwachte beschermde soorten</i>	14
6.3	<i>Toetsing Flora- en faunawet</i>	15
7	Conclusie en aanbevelingen.....	16

1 Inleiding

Adviesbureau E.C.O. Logisch heeft van mw. Poot namens de gemeente Alphen aan den Rijn opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan beschermde flora en fauna in het projectgebied middelweg 11 te Alphen a/d Rijn middels een literatuurstudie en een habitatscan. Het te onderzoeken perceel bestaat uit een tuin met enkele kleine gebouwen, heeft een lengte van circa 350 meter en een breedte van circa 20 meter.

In het kader van de geplande werkzaamheden dient onderzocht te worden welke beschermde flora- en faunasoorten mogelijk negatief door de plannen worden beïnvloed. Middels een quickscan kan een beeld worden verkregen van welke soorten mogelijk in het projectgebied voorkomen en voor welke soorten aanvullend onderzoek gewenst is.

Deze rapportage betreft een quickscan met betrekking tot beschermde soorten uit de Flora- en faunawet en tevens zal aandacht worden besteed aan de Natuurbeschermingswet 1998 en de (P)EHS in de omgeving van het project gebied. Tevens is de toetsing van de geplande ingreep aan de Flora- en faunawet onderdeel van deze rapportage.

2 Wettelijk kader

2.1 Flora- en faunawet

De Flora- en Faunawet beschermt alle inheemse zoogdieren (met uitzondering van Huismuis, Bruine rat en Zwarte rat), vogels, reptielen en amfibieën. Bij de vissen, ongewervelde dieren en planten zijn alleen die soorten beschermd die als zodanig zijn aangewezen. De Flora- en faunawet kent de volgende verbodsbepalingen:

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde planten:

Art. 8: Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op een andere manier van de groeiplaats verwijderen van planten.

Art. 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van planten.

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde dieren:

Art. 9: Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen van dieren. Het met het oog op bovenstaande doelen opsporen van dieren.

Art. 10: Het opzettelijk verontrusten van dieren.

Art. 11: Het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen, verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen van dieren.

Art. 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van dieren

Naast deze verbodsbepalingen geldt ook de Zorgplicht. Deze Zorgplicht is van toepassing op alle burgers en alle flora en fauna. Zorgplicht volgens de Ff-wet luidt:

Art. 2: 1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving.

2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevegd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevegd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

De in de Flora- en faunawet opgenomen soorten zijn onderverdeeld in drie verschillende beschermingsregimes. De soorten vermeld in tabel 1 zijn zogenaamde algemene soorten. Voor deze soorten hoeft in het geval van ruimtelijke ordening geen ontheffing te worden aangevraagd, mochten deze soorten binnen de invloedssfeer van het plangebied voorkomen.

Soorten van tabel 2 zijn de zogenaamde overige soorten. Dit zijn soorten die (lokaal) vrij algemeen kunnen zijn, maar niet met uitsterven worden bedreigd. Voor deze soorten geldt een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ordening, mits er wordt gewerkt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Indien deze gedragscode niet aanwezig is, is een ontheffing ex. artikel 75 van de Flora- en faunawet verplicht. Hierbij is een zogenaamde lichte toets verplicht. Hierbij moet worden voldaan aan het volgende criterium: doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort.

Voor soorten van tabel 3 geldt in het kader van ruimtelijke ordening altijd de ontheffingsplicht. Indien deze soorten mogelijk in een plangebied voorkomen of indien de plannen mogelijk effect hebben op deze soorten dient een zogenaamde zware toets te worden uitgevoerd. Hierbij moet worden voldaan aan de volgende criteria:

- 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang,
- 2) er is geen alternatief,
- 3) doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort.

Met betrekking tot broedvogels gaat het Ministerie van LNV uit van de herziene vogellijst welke 26 augustus 2009 is gepubliceerd. Hierin worden vijf categorieën van bescherming onderscheiden, waaraan te nemen maatregelen zijn verbonden. Deze categorieën zijn:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: Steenuil).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Roek, Gierzwaluw en Huismus).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Ooievaar, Kerkuil en Slechtvalk).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: Boomvalk, Buizerd en Ransuil).
5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Voor soorten uit de categorieën 1-4 geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn. Voor soorten uit categorie 5 geldt dat de nesten niet jaarrond beschermd zijn, maar inventarisatie wel gewenst is. Dit alles is echter alleen van toepassing voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. Voor nesten welke in gebruik zijn, geldt nooit een vrijstelling en wordt doorgaans geen ontheffing verleent.

De Gedragscode Flora- en faunawet voor Bouwend Nederland biedt mogelijkheden om te kunnen werken met beschermde soorten uit Tabel 2 van de Flora- en faunawet, zonder dat hiervoor ontheffing aangevraagd hoeft te worden. Voorwaarde is dat gewerkt wordt conform de voorwaarden opgenomen in de gedragscode, alsmede de voorwaarden opgenomen in het bijbehorende goedkeuringsbesluit. Voor Tabel 3 soorten geldt dat bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ordening en ontwikkeling altijd ontheffing aangevraagd dient te worden. Naast deze gedragscode zijn ook andere door het Ministerie van LNV goedgekeurde gedragscodes beschikbaar. Iedereen mag van deze goedgekeurde gedragscodes gebruik maken.

Om aan de Flora- en faunawet te kunnen voldoen is het van belang duidelijkheid te krijgen over welke diersoorten in het plangebied of binnen de invloedssfeer hiervan voorkomen of deze diersoorten significante (nadelige) effecten kunnen ondervinden van de voorgenomen plannen, of het mogelijk is dat de effecten op eniger wijze voorkomen, dan wel verzacht kunnen worden en zo ja, op welke wijze. Aan de hand van deze informatie kunnen de plannen worden gewijzigd, de werkzaamheden worden aangepast, of kan een ontheffing in het kader van de Flora- en Faunawet worden aangevraagd.

2.2 Ecologische Hoofdstructuur

Er is aandacht geschonken aan de ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van (beschermde) natuur. Hieruit is gebleken dat binnen een straal van 4 km een klein deel van beschermd natuur monument de Oeverlanden Braassermereer ligt. Dit gebied ligt echter circa 3,9 km ten noorden van het project gebied en is derhalve minder van belang. Tevens bevinden zich binnen en in de nabije omgeving het projectgebied geen delen van de ecologische hoofdstructuur. In figuur 1 is de locatie van het projectgebied ten opzichte van de ecologische hoofdstructuur weergegeven.

Figuur 1: Projectgebied t.o.v. ecologisch hoofdstructuur

Bron: www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx

 : Projectgebied

 : Ecologisch Hoofdstructuur

2.3 Overige wetgeving

Binnen de invloedssfeer van het plangebied bevinden zich geen Vogelrichtlijn of Habitatrichtlijn gebieden of andere beschermde natuurmonumenten. In het plangebied komen mogelijk wel soorten van de Rode Lijst voor. Soorten van de Rode Lijst zijn niet per definitie beschermd. De Rode Lijst geeft enkel aan wat de staat van instandhouding op landelijk niveau voor de soort is.

3 Bronnenonderzoek

Voorafgaand aan de bureaustudie is het globale overzicht van beschermde soorten van het Natuurloket voor het kilometerhok X: 103 / Y: 463 geraadpleegd. Uit het globaal rapport van het Natuurloket is een tabel geëxtraheerd, welke hieronder is weergegeven.

Tabel 1: Globaal rapport beschermde soorten kilometerhok X: 103 / Y: 463

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid	Detail	Actualiteit
Vaatplanten						niet	-	1975-1990
Mossen						niet		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddenstoelen						niet		1992-2007
Zoogdieren						niet		1997-2007
Broedvogels			20		9	matig		1996-2007
Watervogels			37			goed	0%	96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën	1					slecht		1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						niet		1998-2008
Nachtvlinders						niet		1980-2008
Libellen						matig		1993-2007
Sprinkhanen					0	redelijk		1993-2007
Overige ongewervelden						slecht		1993-2007

* **Legenda:** FF1 = Flora- en faunawet lijst 1 (vrijstelling)
 FF23 = Flora- en faunawet lijst 2 + 3 (streng beschermd)
 Hrl = Habitatrichtlijn (alleen bijlage 2 en 4)
 RL = Rode Lijst

Vervolgens zijn ten behoeve van het verkrijgen van verspreidingsgegevens van beschermde soorten verspreidingsatlassen en diverse digitale databases geraadpleegd. De resultaten hiervan zijn in dit hoofdstuk per soortgroep weergegeven. De gebruikte bronnen zijn opgenomen in bijlage 1: Bronnen.

3.1 Vaatplanten

Binnen het projectgebied zijn volgens het Natuurloket geen middels de Flora- en faunawet beschermde soorten vaatplanten bekend. Het kilometerhok X: 103 / Y: 463 is volgens het Natuurloket echter niet onderzocht op de aanwezigheid van beschermde vaatplanten.

Uit de literatuurstudie blijkt dat er binnen het projectgebied mogelijk wel middels de Flora- en faunawet beschermde vaatplanten in het projectgebied aanwezig zijn. Deze soorten zijn weergegeven in tabel 2.

Tabel 2: Beschermde flora uit bronnenonderzoek

	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Tabel 1 Flora- en faunawet	Knikkende vogelmelk**	<i>Ornithogalum nutans</i>
	Dotterbloem*	<i>Caltha palustris</i>
Tabel 2 Flora- en faunawet	Spaanse ruiter**	<i>Cirsium dissectum</i>
	Tongvaren**	<i>Asplenium scolopendrium</i>
	Brede orchis**	<i>Dactylorhiza majalis majalis</i>
	Gevlekte orchis**	<i>Dactylorhiza maculata</i>
	Vleeskleurige orchis**	<i>Dactylorhiza incarnata</i>
	Rietorchis*	<i>Dactylorhiza majalis praetermissa</i>
Tabel 3 Flora- en faunawet	-	-

*: Waarneming.nl

** : Atlas van de Nederlandse Flora

Verspreidingsgegevens uit de Atlas van de Nederlandse Flora van Mennema et al., 1985, kunnen als verouderd worden beschouwd. Het geeft echter wel een beeld van welke zeldzamere soorten er in de omgeving van het projectgebied voorkwamen. Daarnaast geldt voor zowel de Atlas van de Nederlandse Flora, als voor de gegevens geraadpleegd op Waarneming.nl, dat deze zijn gebaseerd op uurhokken, waardoor soorten in aangrenzende gebieden ook in de studie zijn opgenomen.

3.2 Zoogdieren

Binnen het projectgebied zijn volgens het Natuurloket geen middels de Flora- en faunawet beschermde zoogdieren bekend. Het kilometerhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen is echter niet onderzocht op het gebied van zoogdieren. In deze paragraaf wordt aangegeven welke beschermde soorten uit de bureaustudie kunnen worden verwacht.

Uit de verspreidingskaarten van de zoogdieratlas (Broekhuizen et al., 1992) en andere geraadpleegde bronnen blijkt dat binnen het projectgebied middels de Flora- en faunawet beschermde soorten te verwachten zijn. Deze soorten zijn weergegeven in tabel 3.

Tabel 3: Beschermde zoogdieren uit bronnenonderzoek

	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Tabel 1 Flora- en faunawet	Bunzing**/***	<i>Mustela putorius</i>
	Egel */**	<i>Erinaceus europeus</i>
	Gewone bosspitsmuis**	<i>Sorex araneus</i>
	Haas*/**	<i>Lepus europeus</i>
	Hermelijn***	<i>Mustela erminea</i>
	Mol*/**	<i>Talpa europea</i>
	Vos***	<i>Vulpes vulpes</i>
	Woelrat**	<i>Arvicola terrestris</i>
Tabel 2 Flora- en faunawet	-	-
	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Tabel 3 Flora- en faunawet	-	-

*: Tevens volgens waarneming.nl

** : Tevens volgens zoogdieratlas.nl

***: Tevens volgens werkatlas zoogdieren Zuid-Holland

3.3 Broedvogels

Binnen het projectgebied kunnen diverse middels de Flora- en faunawet beschermde broedvogels voorkomen. In dit hoofdstuk wordt in de bronnenstudie aangegeven welke soorten kunnen worden verwacht. Hierbij is uitgegaan van de soorten welke zijn opgenomen in de herziene vogellijst welke 26 augustus 2009 door het Ministerie van LNV is gepubliceerd.

Het kilometerhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen, is volgens de gegevens van het Natuurloket matig onderzocht op het gebied van broedvogels. Ook uit de verspreidingsgegevens van Atlas van de Nederlandse Broedvogels blijkt dat in het projectgebied mogelijk diverse middels de Flora- en faunawet beschermde broedvogels te verwachten zijn. Deze soorten zijn opgenomen in tabel 4.

Tabel 4: Beschermde broedvogels uit bronnenonderzoek

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Categorie
Boomvalk*	<i>Falco subbuteo</i>	4
Buizerd*	<i>Buteo butea</i>	4
Gierwaluw*	<i>Apus apus</i>	2
Ooievaar *	<i>Ciconia ciconia</i>	3
Steenuil*	<i>Athena noctua</i>	1
Sperwer*	<i>Accipiter nisus</i>	4

Naast soorten waarvan de nestlocaties jaarrond beschermd zijn, kunnen in het projectgebied tevens broedvogels worden verwacht welke niet jaarrond beschermd zijn, maar waarvan inventarisatie wel gewenst is. Deze soorten zijn opgenomen in tabel 5.

Tabel 5: Broedvogels uit bronnenonderzoek niet jaarrond beschermd, inventarisatie gewenst

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Categorie
Blauwe reiger	<i>Ardea cinerea</i>	5
Ekster	<i>Pica pica</i>	5
Koolmees	<i>Parus major</i>	5
Pimpelmees	<i>Parus caeruleus</i>	5
Spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	5
Zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>	5
Boerenzwaluw	<i>Hirunda rustica</i>	5
Ijsvogel	<i>Alcedo atthis</i>	5
Boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla</i>	5
Grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata</i>	5
Grote bonte specht	<i>Dendrocopos major</i>	5
Huiszwaluw	<i>Delichon urbica</i>	5
Torenvalk	<i>Falco tinnunculus</i>	5
Overzwaluw	<i>Riparia riparia</i>	5
Zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros</i>	5

3.4 Reptielen

Binnen het projectgebied zijn volgens het Natuurloket geen middels de Flora- en faunawet beschermde reptielen bekend. Het kilometerhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen is echter niet onderzocht op het gebied van reptielen.

Uit verspreidingsgegevens van Stichting RAVON en de database van Waarneming.nl blijkt eveneens dat geen reptielen uit het kilometerhok waarin het projectgebied is gelegen bekend zijn. Wel is Ringslang bekend voor te komen ten oosten van Alphen aan den Rijn.

3.5 Amfibieën

Binnen het projectgebied is volgens het Natuurloket één middels Tabel 1 van de Flora- en faunawet beschermd soort amfibie bekend. Het kilometerhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen is echter slecht onderzocht op het gebied van amfibieën.

Uit verspreidingsgegevens van de literatuur en Stichting RAVON, blijkt dat binnen het projectgebied middels de Flora- en faunawet beschermde soorten te verwachten zijn. Deze soorten zijn weergegeven in tabel 6.

Tabel 6: Beschermd amfibieën uit bronnenonderzoek

	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Tabel 1 Flora- en faunawet	Bruine kikker*	<i>Rana temporaria</i>
	Gewone pad**/**	<i>Bufo bufo</i>
	Kleine watersalamander*	<i>Lisotriton vulgaris</i>
	Meerkikker**/**	<i>Rana ridibunda</i>
Tabel 2 Flora- en faunawet	-	-
Tabel 3 Flora- en faunawet	Rugstreeppad*	<i>Bufo calamita</i>

* Volgens Atlas Nederlandse amfibieën en reptielen

** Tevens volgens RAVON

Uit verspreidingsgegevens van Stichting RAVON blijkt dat Bastaardkikker (*Rana esculenta*) bekend is in de aangrenzende uurhokken ten westen van het projectgebied. De gegevens van amfibieën zijn veelal op uurhok-niveau. Hierdoor zijn beschermde soorten welke in de omgeving van het projectgebied voorkomen eveneens in de bronnenstudie opgenomen.

Tijdens eerder onderzoek ten behoeve van de Rijn-Gouwelijn is in 2008 Rugstreeppad nabij Alphen aan den Rijn aangetroffen.

3.6 Vissen

Binnen het projectgebied zijn volgens het Natuurloket geen middels de Flora- en faunawet beschermde vissen bekend. Het kilometerhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen is echter niet onderzocht op het gebied van vissen.

Uit de verspreidingsgegevens van Stichting RAVON en de Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen blijkt wel dat binnen het projectgebied middels de Flora- en faunawet beschermde vissen bekend zijn. Deze soorten zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 7: Beschermde vissen uit bronnenonderzoek

	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Tabel 1 Flora- en faunawet	-	-
Tabel 2 Flora- en faunawet	Kleine modder kruiper*	<i>Cobitis taenia</i>
Tabel 3 Flora- en faunawet	Rivierprik**	<i>Lampetra fluviatilis</i>

* Volgens Atlas Nederlandse zoetwatervissen

** Volgens RAVON

3.7 Dagvlinders

Binnen het projectgebied zijn volgens het Natuurloket geen beschermde vlindersoorten. Het kilometerhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen zijn echter niet onderzocht op het gebied van dagvlinders.

Uit verspreidingsgegevens van de Dagvlinders van Nederland en de database van Waarneming.nl blijkt tevens dat in de omgeving van het projectgebied geen middels Flora- en faunawet beschermde dagvlinders bekend zijn.

3.8 Libellen

Binnen het projectgebied zijn volgens het Natuurloket geen middels de Flora- en faunawet beschermde libellen bekend. Het kilometerhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen is matig onderzocht op het gebied van libellen.

Uit de verspreidingsgegevens van De Nederlandse Libellen en de database van Waarneming.nl blijkt eveneens dat binnen het projectgebied geen middels de Flora- en faunawet beschermde libellen bekend zijn.

3.9 Overige soorten

Uit verspreidingsgegevens van Stichting Anemoon blijkt dat Platte schijfhoren, *Anisus vorticulus* binnen het projectgebied bekend is. Andere beschermde soorten, anders dan in de overige paragrafen weergegeven, zijn niet binnen het projectgebied bekend.

5 Verwachte soorten

Uit de bronnenstudie en de habitatscan blijkt dat diverse beschermde soorten mogelijk gebruik maken van het projectgebied. Per soortgroep is weergegeven welke soorten op basis van de bureaustudie en de habitatscan kunnen worden verwacht dan wel kunnen worden uitgesloten.

5.1 Vaatplanten

In tabel 2 zijn beschermde soorten vaatplanten weergegeven, welke op basis van literatuur in het projectgebied zouden kunnen voorkomen. Na de habitatscan kan de verwachting van beschermde soorten vaatplanten worden bijgesteld.

Voor de algemene beschermde soort Knikkende vogelmelk geldt dat geschikt biotoop binnen het projectgebied aanwezig is. Knikkende vogelmelk preferert vochtige voedselrijke grond in loofbossen, aan heggen en op grazige plaatsen. Dit is aanwezig aan in delen van het projectgebied. Voor Dotterbloem is het projectgebied een minder geschikt habitat door de afwezigheid van kwel.

Voor de juridisch zwaarder beschermde soorten Rietorchis, Brede orchis, Gevlekte orchis, Vleeskleurige orchis en Tongvaren, is het projectgebied suboptimaal. Zowel Rietorchis als de daaraan verwante soorten Brede orchis en Gevlekte orchis geven de voorkeur aan natte, zandige tot moerassige terreinen, hetgeen slechts in beperkte mate aanwezig is aan de randen van het projectgebied.

Tongvaren behoeft beschaduwde vochtige tot natte plaatsen op muren, basaltglooiingen en dood hout. Dit habitat is niet in het projectgebied aanwezig.

Op basis van het bronnenonderzoek wordt Brede wespenorchis niet verwacht in het projectgebied. Tijdens het bezoek is echter wel geschikt habitat voor deze soort waargenomen. Deze soort behoeft van vochtige tot droge grond, voedselarme tot voedselrijke grond in bossen en is daarom niet uit te sluiten.

Tot slot is er tijdens het bezoek in de directe omgeving van het projectgebied Zwanenbloem aangetroffen. Deze soort bevindt zich vaak in ondiep voedselrijk water. De watergangen die aan het projectgebied grenzen voldoen aan de habitateisen van deze soort en bieden standplaatsen voor Zwanenbloem.

5.2 Zoogdieren

In tabel 3 zijn beschermde soorten zoogdieren weergegeven, welke op basis van literatuur in het projectgebied zouden kunnen voorkomen. Na de habitatscan kan de verwachting van beschermde soorten zoogdieren worden bijgesteld.

Voor de algemene beschermde soorten zoogdieren Mol en Woelrat geldt dat geschikt habitat aanwezig is in de rietkragen en grasvelden binnen het projectgebied. Ook voor de Egel voldoet het projectgebied aan het gewenste biotoop. Naast de volgens literatuur te verwachte Gewone bosspitsmuis kunnen tevens algemene beschermde zoogdieren als Veldmuis, Rosse woelmuis en Bosmuis in het projectgebied worden verwacht. Verder zijn de oevers begroeid en ruig waardoor het mogelijk geschikt habitat voor Waterspitsmuis is en deze soort niet uit te sluiten is. Tevens is de Dwergmuis niet uit te sluiten, al biedt het projectgebied geen optimaal habitat met rietvelden of hagen met hoogopgaande bodembegroeiing.

De algemene soorten Bunzing, Hermelijn en Vos maken waarschijnlijk gebruik van het projectgebied. Naast dat het gebied mogelijk onderdeel uitmaakt van foerageergebied van deze soorten, zijn er binnen het projectgebied houtstapels aanwezig, die als verblijfplaats voor deze soorten kunnen fungeren. Ten tijde van het locatiebezoek is tevens een schedel van een Bunzing aangetroffen.

Voor de algemene beschermde soort Haas geldt dat geschikt habitat in en om het projectgebied aanwezig is. Het voorkomen van Haas binnen het projectgebied is niet uit te sluiten.

Voor de gebouwbewonende vleermuissoorten Gewone dwergvleermuis, Meervleermuis en Laatvlieger zijn geen geschikte verblijfplaatsen in het projectgebied te verwachten. In het midden van het perceel bevindt zich een acacia met losse schors, die mogelijk geschikt is als baltplaats voor Ruige dwergvleermuis. Het spechtengat in de spar aan de noordzijde van het perceel zou als zomerverblijf of paarverblijf kunnen dienen voor Ruige dwergvleermuis, Grootoorvleermuis, Watervleermuis en Rosse vleermuis.

Het projectgebied bevat geschikt foerageergebied voor de soorten Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Grootoorvleermuis. De soorten Laatvlieger en Rosse vleermuis foerageren doorgaans op grotere hoogte, maar zouden ook gebruik kunnen maken van de boomkruinen als foerageergebied. De aanwezige begroeiing kan mogelijk tevens onderdeel uitmaken van vliegroutes van vleermuizen.

De watergang ten zuiden van het projectgebied is geschikt als vliegroute en foerageergebied Watervleermuis en Meervleermuis.

5.3 Broedvogels

In tabel 4 en 5 zijn broedvogels weergegeven, welke op basis van literatuur in het projectgebied zouden kunnen voorkomen. Na de habitatscan kan de verwachting van beschermde soorten broedvogels worden bijgesteld.

De aanwezige bomen bieden potentiële broedlocaties voor diverse soorten. Voor kleine holenbroedende soorten als Koolmees, Pimpelmees, Boomklever, Boomkruiper, Grauwe vliegenvanger, Ringmus en Spreeuw is nauwelijks tot geen natuurlijk geschikt broedbiotoop aanwezig. Er bevinden zich echter in het projectgebied nestkasten geschikt voor Koolmees. Het is mogelijk dat niet alleen Koolmees maar ook andere hierboven genoemde soorten in het projectgebied tot broeden zullen komen.

Voor de grotere soorten holenbroeders Holenduif, Steenuil en Kauw zijn in de aanwezige bomen geen geschikte broedholten beschikbaar. Wel bieden een aantal bomen geschikte nestlocaties voor Ekster, Zwarte kraai, Ransuil, Buizerd, Havik en Sperwer. Tijdens het bezoek zijn er aan de oostzijde van het perceel veel braakballen gevonden, vermoedelijk afkomstig van Ransuil. Tevens is Buizerd rond het projectgebied waargenomen.

Voor de soort Oeverzwaluw ontbreken steile wanden waarin deze soort nesten kan uitgraven. Tijdens de planvorming is het echter verstandig in acht te nemen dat geen steile wanden in zandlichamen of grondruggen het projectgebied ontstaan.

Voor Torenvalk is een nestkast in het projectgebied aanwezig. Ondanks dat deze nog niet in gebruik was, is het goed mogelijk dat er in de toekomst broedgevallen van deze soort binnen het projectgebied aanwezig zullen zijn.

De soorten Boerenzwaluw, Huiszwaluw, Zwarte roodstaart, Gierzwaluw en Huismus broeden doorgaans in of aan bebouwing. Gezien binnen het projectgebied geen geschikte bebouwing aanwezig is, wordt het voorkomen van broedgevallen van deze soorten binnen het projectgebied zeer onwaarschijnlijk geacht.

Ten tijde van het locatiebezoek is Grote bonte specht waargenomen en zijn er spechtgaten geconstateerd in populier en spar aan de noordzijde van het projectgebied.

Tevens broeden twee paren van de Ooievaar in het aanliggende perceel. Hoewel deze zich niet binnen het projectgebied bevinden, zouden werkzaamheden tijdens het broedseizoen hier wel effect op kunnen hebben.

5.4 Reptielen

Uit de literatuur studie blijkt dat er geen reptielen in het projectgebied te verwachten zijn. In de omgeving van het projectgebied is echter wel een kern populatie Ringslang bekend. In het projectgebied is wel geschikt habitat voor de Ringslang aanwezig, zo zouden de aanwezige composthopen mogelijk geschikte locaties zijn om eieren in af te zetten en kunnen de omringende watergangen onderdeel uitmaken van het foerageergebied van deze soort.

5.5 Amfibieën

In tabel 6 zijn beschermde soorten amfibieën weergegeven, welke op basis van literatuur in het projectgebied zouden kunnen voorkomen. Na de habitatscan kan de verwachting van beschermde soorten amfibieën worden bijgesteld.

Voor de algemene beschermde soorten Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander is geschikt landbiotoop aanwezig. Tevens is voor deze soorten geschikt voortplantingswater aanwezig in de vorm van de aangrenzende sloten en watergangen. Deze soorten overwinteren doorgaans op het land en benutten veel watertypen, mits langzaam stromend tot stilstaand, voor de voortplanting.

De aanwezige watergangen vormen tevens potentieel geschikte voortplantingswateren voor Meerkikker en Bastaardkikker. Het habitat is geschikt voor deze soorten gezien de waterbodems vrij slibrijk zijn. Deze soorten overwinteren namelijk onder water, doorgaans in of nabij de voortplantingswateren. Het aantreffen van deze soorten in het projectgebied kan niet worden uitgesloten.

Voor Rugstreeppad zijn geen geschikte voortplantingslocaties in het projectgebied aanwezig. Deze soort preferereert heldere, zonbeschenen wateren met kale, flauwe oevers als voortplantingslocatie. De aanwezige wateren zijn wel helder, maar zijn veelal beschaduwde. Daarbij hebben de watergangen begroeide ruige oevers en zijn deze vishoudend. Deze wateren voldoen niet de eisen die deze soort aan voortplantingswateren stelt. Mochten tijdens de uitvoering van de werkzaamheden zandhopen in het projectgebied worden aangebracht waarbij plassen kunnen ontstaan, dient met het voorkomen van deze soort in de regio rekening te worden gehouden. Deze pionierssoort is in staat grote afstanden af te leggen en geschikte locaties snel te koloniseren.

5.6 Vissen

In tabel 7 zijn beschermde soorten vissen weergegeven, welke op basis van literatuur in het projectgebied zouden kunnen voorkomen. Na de habitatscan kan de verwachting van beschermde soorten vissen worden bijgesteld. Het voorkomen van beschermde vissen in de wateren rondom het projectgebied kan niet worden uitgesloten. Tijdens eerder onderzoek zijn in 2008 nabij Alphen aan den Rijn Kleine modderkruiper en Bittervoorn aangetroffen. Er zullen ten behoeve van dit project echter geen werkzaamheden aan de watergang worden uitgevoerd.

5.7 Dagvlinders

Op basis van de literatuur worden geen beschermde soorten dagvlinders binnen het projectgebied verwacht. Het gebied biedt een geschikte plek voor veel algemene vlinders. Tijdens het bezoek zijn de soorten zijn Atalanta, Bont zandoogje, Gehakelde aurelia, Landkaartje, Koolwitje, Vroege dagpauwoog en Geaderd witje waargenomen.

5.8 Libellen

Uit de bronnenstudie is niet gebleken dat beschermde soorten libellen gebruik maken van het projectgebied. Binnen het projectgebied is ook geen geschikt voortplantingsbiotoop aanwezig voor beschermde soorten libellen. De tijdens het locatiebezoek aangetroffen libellen betreffen Vroege glazenmaker en Houtpantserjuffer. Deze soorten hebben geen beschermde status.

5.9 Overige soorten

In de watergangen rondom het projectgebied zou mogelijk Platte schijfhoorn kunnen voorkomen. Deze soort preferereert goed begroeide wateren in het veenweidegebied. De omgeving van het projectgebied kan als zodanig worden gekwalificeerd.

6 Toetsing ingreep

In dit hoofdstuk worden de effecten van de geplande ingreep op mogelijk aanwezige beschermde natuur omschreven. Vervolgens wordt aangegeven voor welke soortgroepen mogelijk noodzaak bestaat een ontheffing aan te vragen dan wel aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van beschermde soorten uit te voeren.

6.1 Geplande ingreep

De initiatiefnemer is voornemens binnen het projectgebied een aantal bestaande gebouwen te slopen en een nieuw gebouw te realiseren. Ten behoeve hiervan zal lokaal tevens enige begroeiing worden verwijderd. Uit een gesprek met de initiatiefnemer bleek dat nog niet duidelijk was of de nieuwe bebouwing onderheid zou gaan worden of op een betonnen plaat zou worden gerealiseerd. Watergangen zullen ongemoeid blijven. Een uitgebreide beschrijving van de ingreep is terug te lezen in het door de gemeente aangeleverde document "Ingekomen stuk 2010-18639 – Principe verzoek – Aanvraag voor een insectenhotel in de Vrouwgeestpolder Brondocument 1". Onderdeel van het project zijn het plaatsen van vleermuisverblijf en insectenwand in het te realiseren gebouw, waardoor natuurwaarden kunnen worden versterkt.

6.2 Verwachte beschermde soorten

Uit de bronnenstudie en de habitatscan blijkt dat diverse beschermde soorten mogelijk gebruik maken van het projectgebied. Per soortgroep is weergegeven welke soorten op basis van de bureaustudie en de habitatscan worden verwacht. De deze soorten zijn, met uitzondering van de soortgroep broedvogels, weergegeven in tabel 8.

Tabel 8: Mogelijk aanwezige beschermde soorten na habitatscan

Flora- en faunawet	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Tabel 1		
Vaatplanten	Brede wespenorchis	<i>Epipactis helleborine</i>
	Zwanenbloem	<i>Butomus umbellatus</i>
Zoogdieren	Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
	Bunzing	<i>Mustela putorius</i>
	Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
	Egel	<i>Erinaceus europeus</i>
	Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
	Haas	<i>Lepus europeus</i>
	Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>
	Mol	<i>Talpa europea</i>
	Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
	Veldmuis	<i>Mircrotus arvalis</i>
	Wezel	<i>Mustela nivalis</i>
	Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>
	Vos	<i>Vulpes vulpes</i>
Amfibieën	Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
	Bastaardkikker	<i>Rana esculenta</i>
	Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
	Kleine watersalamander	<i>Lisotriton vulgaris</i>
	Meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>
Tabel 2		
Vaatplanten	Brede orchis	<i>Dactylorhiza majalis majalis</i>
	Gevlekte orchis	<i>Dactylorhiza maculata</i>
	Rietorchis	<i>Dactylorhiza majalis praetermissa</i>

Vervolg tabel 7: Mogelijk aanwezige beschermde soorten na habitatscan

Tabel 3		
<i>Zoogdieren</i>	Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>
	Gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus</i>
	Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>
	Rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>
	Ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>
	Watervleermuis	<i>Myotis daubentonii</i>
<i>Reptielen</i>	Ringslang	<i>Natrix natrix</i>

Gezien geen werkzaamheden aan de watergang gepland zijn, zijn geen beschermde vissen in deze tabel opgenomen. Indien toch werkzaamheden aan de watergang uitgevoerd dienen te worden, dient rekening te worden gehouden met het mogelijk voorkomen van Kleine modderkruiper en Bittervoorn.

Naast algemene broedvogels worden broedvogels waarvan nestlocaties jaarrond beschermd zijn in het projectgebied verwacht. Het betreft hier Ransuil. Daarnaast maakt Ooievaar gebruik van het aangrenzende perceel als broedlocatie. Voor overige bovengenoemde soorten geldt dat geschikt (deel)biotoop in het projectgebied aanwezig kan zijn. Op basis van bronnenstudie en habitatscan kunnen deze soorten niet worden uitgesloten.

6.3 Toetsing Flora- en faunawet

Op basis van de huidige gegevens kunnen de volgende effecten ingreep op beschermde soorten in het projectgebied worden verwacht. Per soortgroep is aangegeven of versterking wordt verwacht.

Vaatplanten

De ingreep zal plaatsvinden midden op het terrein. Hierbij worden geen (potentiële) standplaatsen van beschermde soorten vaatplanten verstoord. Ontheffing van de Flora- en faunawet of het uitvoeren van de werkzaamheden volgens een door het Ministerie van LNV zijn op basis van de huidige informatie niet noodzakelijk.

Zoogdieren

Binnen het projectgebied zijn verscheidene algemene en strikt beschermde soorten zoogdieren te verwachten. Voor de algemene beschermde zoogdieren geldt de vrijstellingsregeling en kan worden volstaan met het naleven van de zorgplicht.

Wat betreft de juridisch zwaarder beschermde soorten geldt dat bij de ingreep, zolang geen heiwerkzaamheden worden uitgevoerd, geen bomen met potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen worden gekapt en geen werkzaamheden plaatsvinden in de oeverzone er geen sprake zal zijn van versterking van vleermuizen en Waterspitsmuis. Mochten deze werkzaamheden wel plaatsvinden, is mogelijk aanvullend onderzoek naar het gebruik van het projectgebied door deze soorten noodzakelijk.

Broedvogels

De werkzaamheden binnen het projectgebied kunnen een versturende werking hebben op algemene vogelsoorten en enkele vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn. Er is geen volledig beeld van welke soorten dit exact betreft. Indien de werkzaamheden echter buiten het broedseizoen (globaal maart – juli) worden uitgevoerd, zal van versterking beperkt sprake zijn. Indien heiwerkzaamheden uitgevoerd dienen te worden zal mogelijk aanvullend onderzoek nodig zijn op de versturende effecten hiervan op jaarrond beschermde nesten van Ransuil, Ooievaar en Buizerd. Jongen van Buizerd en Ooievaar bevinden zich nog enige tijd na het gegeven broedseizoen op het nest.

Reptielen

Negatieve effecten op Ringslang worden niet verwacht zolang niet in de oeverzone wordt gewerkt en de huidige composthoven behouden blijven. Indien wel werkzaamheden in de oeverzone en composthoven dienen te worden uitgevoerd, zal aanvullend onderzoek naar Ringslang noodzakelijk zijn.

Amfibieën

Indien niet in de oeverzones en watergangen wordt gewerkt, wordt geen verstrend effect op amfibieën verwacht. Indien wel werkzaamheden aan de watergangen en oeverzones uitgevoerd dienen te worden geldt voor de aanwezige algemene beschermde soorten amfibieën de vrijstellingsregeling en kan worden volstaan met het naleven van de zorgplicht.

Vissen

Gezien geen werkzaamheden aan de watergangen zijn gepland, worden geen negatieve effecten op beschermde soorten vissen verwacht.

Dagvlinders

Er worden geen negatieve effecten op beschermde soorten dagvlinders verwacht,

Libellen

Er worden geen negatieve effecten op beschermde soorten libellen verwacht.

Overige soorten

Indien werkzaamheden aan de watergangen plaats zullen vinden, zou dit negatieve gevolgen kunnen hebben voor de Platte schijfhoren. Er worden geen negatieve effecten op overige beschermde soorten verwacht.

7 Conclusie en aanbevelingen

Op basis van de huidige informatie is het niet noodzakelijk ontheffing aan te vragen oor middels Flora- en faunawet beschermde soorten. Hierbij is uitgegaan van geen werkzaamheden aan watergangen en hun oevers, geen aantasting van de aanwezige composthopen, geen heiwerken, geen kap van bomen met potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen, geen kap van bomen met nesten van kraaiachtigen en werken buiten het broedseizoen.

Indien wel heiwerken plaats dienen te vinden is tenminste aanvullend onderzoek gewenst naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in de bomen in het projectgebied, alsmede het gebruik van het projectgebied door Ransuil. Daarnaast strekt het tot de aanbevelingen eventuele heiwerken uit te voeren buiten de broedperiode van Ooievaar.

Wanneer de ingreep van invloed is op de in het projectgebied aanwezige waterpartijen en hun oevers, wordt aanvullend onderzoek aanbevolen voor de soortgroepen vissen, vaatplanten, Ringslang, Waterspitsmuis en Platte schijfhoren.

In de nieuwe bebouwing zijn verblijfplaatsen voor vleermuizen gepland. Het strekt tot de aanbevelingen op diverse locaties aan het pand verblijfplaatsen aan te bieden met verschillende grootte en functie.

Indien er binnen het projectgebied een zandlichaam wordt aangebracht ten behoeve van voorbelasting is het raadzaam dit te doen buiten de actieve periode van Rugstreepad (circa oktober – maart). Indien dit niet mogelijk is, is het raadzaam het projectgebied uit te rasteren, teneinde vestiging van Rugstreepad te voorkomen.

Bijlage 1: Bronnenoverzicht

Literatuur

Bos, F, M. Bosveld, D. Groenendijk, C.van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hisperioidea, Papilionoidea). – Nederlandse Fauna 7. Leiden. Nationaal Historisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey – Nederland

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk en J.B.M. Thissen, 1992, Atlas van de Nederlandse Zoogdieren, KNNV Uitgeverij, Utrecht

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON)(redactie) 2009, De amfibieën en reptielen van Nederland. – Nederlandse Fauna 9. Nationaal Historisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden

Diepenbeek, A. van & R. Creemers, 2006, Herkenning amfibieën en reptielen, Stichting RAVON, Nijmegen

Emmerik, W.A.M. van, & H.W. de Nie, 2006, Zoetwatervissen van Nederland, Ecologisch bekeken, Vereniging Sportvisserij Nederland, Bilthoven

Gittenberger, E. & A.W. Janssen (red.), 2004. Recente en fossiele weekdieren uit zoet en brak water. – Nederlandse Fauna 2. Nationaal Historisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey – Nederland

Meijden, R. van der, 2005, Heukels' Flora van Nederland, Wolters-Noordhoff B.V., Groningen/Houten

Mennema, J., A.J. Quene-Boterenbrood & C.L. Plate, 1985. Atlas van de Nederlandse Flora 2, Zeldzame en vrij zeldzame planten, Bohn, Scheltema & Holkema, Utrecht

Mullarney, K, L. Svensson, D. Zetterström & P.J. Grant, 2005, ANWB Vogelgids van Europa, Tirion Uitgevers BV, Baarn

Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse Libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Historisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey – Nederland

Nie, H.W., 1996, Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen, Media Publishing, Doetinchem

Peeters, T.M.J., C. van Achterberg, W.R.B. Heitmans, W.F. Klein, V. Lefeber, A.J. van Loon, A.A. Mabelis, H. Nieuwenhuijsen, M. Reemer, J. de Rond, J. Smit, H.H.W. Velthuis, 2004. De wespen en mieren van Nederland (Hymenoptera: Aculeata). – Nederlandse Fauna 6. Nationaal Historisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey – Nederland.

Smit, J.T., 2007, Actuele en potentiële verspreiding van het Vliegend hert in Nederland, EIS-Nederland, Leiden

SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000.- Nederlandse Fauna 5. Nationaal Historisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey – Nederland

Teunissen, A.P.J.A., 2009, Verspreidingsatlas Nederlandse boktorren (Cerambycidae), EIS-Nederland, Leiden

Internet

www.minInv.nl

www.natuurloket.nl

www.piscaria.nl

www.ravon.nl

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000

www.waarneming.nl

www.zoogdieratlas.nl

Bijlage 3: Foto's projectgebied

Foto1: Watergang zuidelijk van projectgebied

Foto 2: Nest van een Merel

Foto 3,4,5: Houten bebouwing

